

**INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI WYNO CIOWEJ
PA STWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

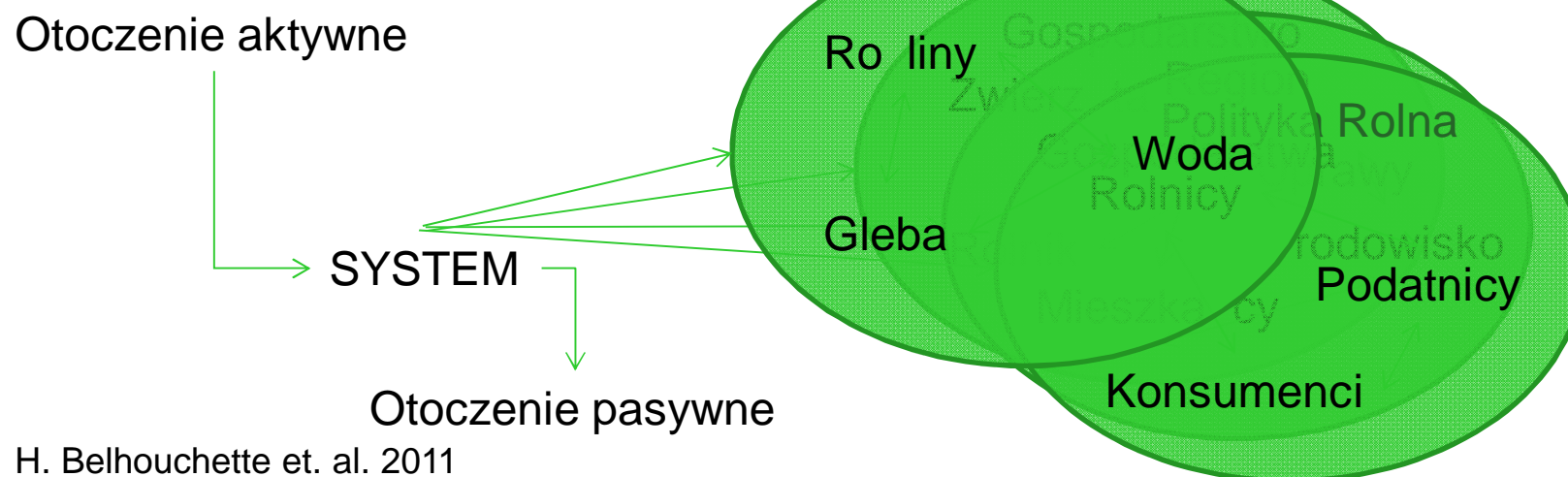

Przewidywanie skutków zmian polityki rolnej z zastosowaniem wybranych narzędzi modelowania

Dr inż. Adam Wąs
prof. dr hab. Edward Majewski

Ciechocinek, 10 grudnia, 2012

Rolnictwo jako system

System . grupa niezależnych, ale powiązanych ze sobą elementów tworzących jednolity całość, która jest względnie autonomiczna, zorganizowana, żywotna, trwała i wykazuje działanie.
[SEAMLESS: Ewert&Bezlepkina]

Potencjalne komponenty systemu rolnictwa:

rolnicy, pola, zwierzęta, rodziny rolników, sienie-rolnicy+, dostawcy, odbiorcy, przetwórcy, detaliści, konsumenci, producenci nakładów .

Model

Model . system zależności, powiązania i zależności między elementami systemu pozwalający opisać w przybliżeniu i uproszczony sposób wybrany aspekt rzeczywistości.

Składniki modelu:

Komponenty,

Relacje,

Struktura,

Granice,

Otoczenie,

Nakłady [Inputs],

Produkty [Outputs]

Modele w rolnictwie

■ *Biofizyczne,*

- *ro liny,*
- *ro linopola,*
- *zlewni,*
- *klimatu*
- *Å*

■ *Bioekonomiczne,*

- *Modele poda y (supply models)*
- *LUCC (Land Use Cover Change)*

■ *Ekonomiczne*

- *Modele cz ciowej równowagi*
- *Modele całkowitej równowagi*
- *Multi-agent models*
- *Å*

■ *Czas*

- *statyczne,*
- *dynamiczne,*
- *rekursywne;*

■ *Kryterium*

- *optymalizacyjne,*
- *symulacyjne,*
- *ekonometryczne,*

■ *Ziòono*

- *jeden system,*
- *modele zintegrowane,*
- *ia cuchy modeli,*

■ *Niepewno*

- *deterministyczne,*
- *stochastyczne.*

Cele modelowania

□ *analiza ex-post*

- wyjaśnienie zjawisk i zależności

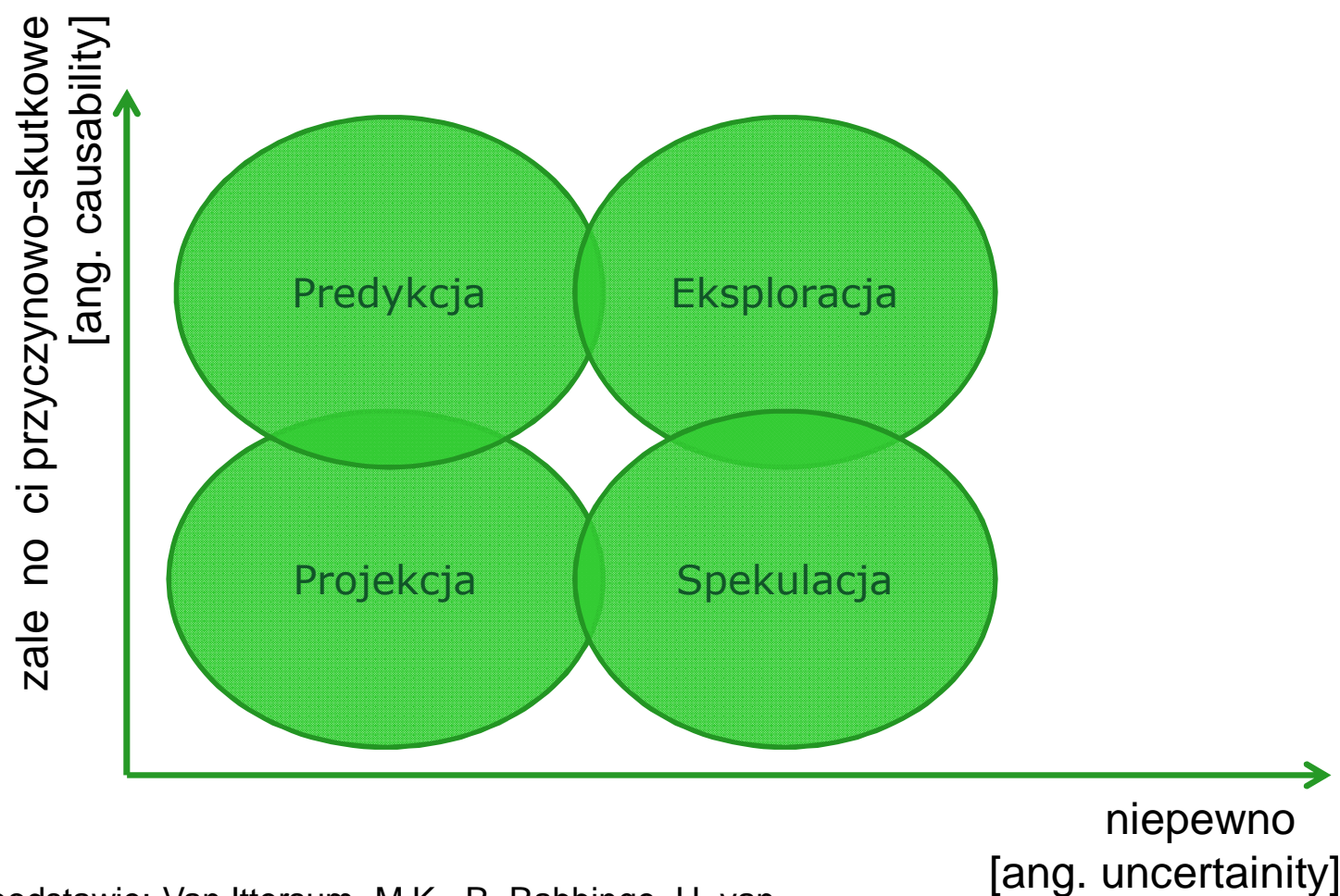
□ *analiza ex-ante*

- przewidywanie skutków przyszłych zmian

□ *analiza bieżących problemów*

- określenie współzależności pomiędzy komponentami systemu – szukanie rozwiązań

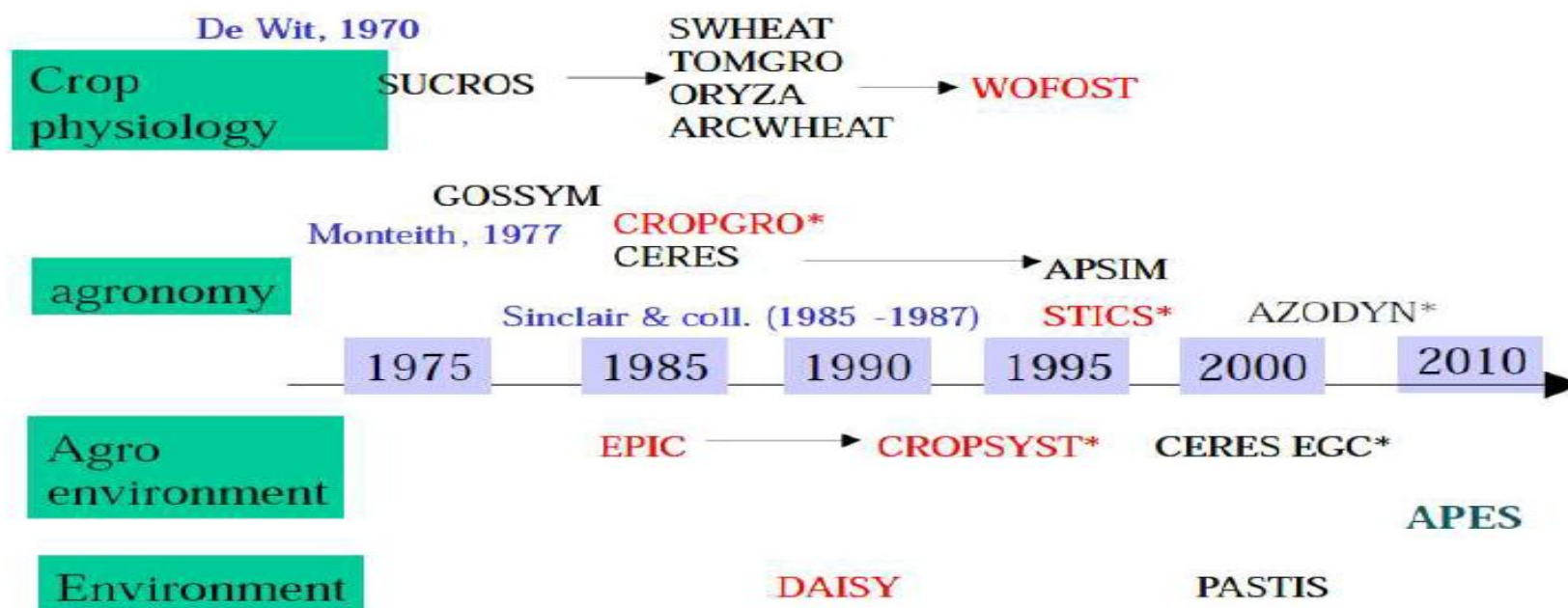
Model czy szklana kula?

Na podstawie: Van Ittersum, M.K., R. Rabbinge, H. van
Latesteijn, 1998. Agricultural Systems 58, 309-330

Modele biofizyczne

- dobre odwzorowanie procesów,
- kalibrowane, mo liwy hindcasting,
- ograniczenia w uogólnianiu wyników
- przykûady:

Na podstawie: Jacques Wery [2012] za Brisson et al. [2006]

Modele biofizyczne - zastosowanie

Domain_ID	Rotation_gms	Aenz_gj	Technique	Period_gj	System_	VariableCosts	Labour	N	WATC	PHYTO	POLLU	SOILOj
10780	FALL-WBAR	B	Tr-Tr	P1	CURR	100.00	0.33	0	0	0.000000	55.39000	4.00
10781	FALL-WBAR	B	Tr-Tr	P2	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	55.39000	4.00
10782	WBAR-OATS	B	Tr-Tr	P1	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	66.91000	2.00
10783	WBAR-OATS	B	Tr-Tr	P2	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	66.91000	2.00
10784	WBAR-PEAS	B	Tr-Ti	P1	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	49.26000	2.00
10785	WBAR-PEAS	B	Tr-Ti	P2	CURR	423.20	11.56	0	40	0.790000	49.26000	2.00
10786	WBAR-PEAS	B	Tr-Tr	P1	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	41.17000	2.00
10787	WBAR-PEAS	B	Tr-Tr	P2	CURR	365.70	2.47	0	0	2.200000	41.17000	2.00
10788	WBAR-RAPE	B	Tr-Tr	P1	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	84.70000	2.00
10789	WBAR-RAPE	B	Tr-Tr	P2	CURR	277.60	2.67	110	0	1.200000	84.70000	2.00
10790	WBAR-SOYA	B	Tr-Tr	P1	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	50.24000	2.00
10791	WBAR-SOYA	B	Tr-Tr	P2	CURR	263.40	3.93	0	0	3.360000	50.24000	2.00
10792	WBAR-SOYA	B	Tr-Ti	P1	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	54.79000	2.00
10793	WBAR-SOYA	B	Tr-Ti	P2	CURR	512.50	40.29	0	114	3.550000	54.79000	2.00
10794	WBAR-MAZE	B	Tr-Ti	P1	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	54.77000	1.00
10795	WBAR-MAZE	B	Tr-Ti	P2	CURR	859.50	49.72	200	271	3.400000	54.77000	1.00
10796	FALL-MAZE	B	Tr-Ti	P1	CURR	100.00	0.33	0	0	0.000000	41.67000	2.00
10797	FALL-MAZE	B	Tr-Ti	P2	CURR	859.50	49.72	200	275	3.400000	41.67000	2.00
10798	MAZE-MAZE	B	Ti-Ti	P1	CURR	859.50	49.72	200	277	3.400000	45.67000	1.00
10799	MAZE-MAZE	B	Ti-Ti	P2	CURR	859.50	49.72	200	277	3.400000	45.67000	1.00
10800	MAZE-SOYA	B	Ti-Tr	P1	CURR	517.40	4.27	200	271	2.000000	30.37000	1.00
10801	MAZE-SOYA	B	Ti-Tr	P2	CURR	263.40	3.93	0	0	3.360000	30.37000	1.00
10802	MAZE-SOYA	B	Ti-Ti	P1	CURR	859.50	49.72	200	264	3.400000	33.49000	1.00
10803	MAZE-SOYA	B	Ti-Ti	P2	CURR	512.50	40.29	0	114	3.550000	33.49000	1.00
10804	WBAR-MAZE	B	Tr-Tr	P1	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	54.77000	1.00
10805	WBAR-MAZE	B	Tr-Tr	P2	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	54.77000	1.00
10806	MAZE-SOYA	B	Tr-Tr	P1	CURR	290.00	2.55	140	0	1.400000	33.59000	1.00
10807	MAZE-SOYA	B	Tr-Tr	P2	CURR	263.40	3.93	0	0	3.360000	33.59000	1.00
10808	MAZE-SOYA	B	Tr-Ti	P1	CURR	859.50	49.72	200	0	3.400000	36.60000	1.00
10809	MAZE-SOYA	B	Tr-Ti	P2	CURR	512.50	40.29	0	110	3.550000	36.60000	1.00
10810	MAZE-MAZE	B	Tr-Tr	P1	CURR	517.40	4.27	200	0	2.000000	30.58000	1.00

APES . przykładowe wyniki

Modele bioekonomiczne

- ❑ wysoki stopień dezagregacji,
- ❑ dobre odwzorowanie procesów,
- ❑ dodatkowa niepewność - czynnik ludzki,
- ❑ ograniczone możliwości hindcastingu,
- ❑ możliwości kalibracji,
- ❑ możliwości uogólnienia wyników (upscaling)
- ❑ przykłady:
 - FSSIM - Farm System SIMulator (SEAMLESS),
 - FSSIM- Africa (IAMM, JRC)
 - FARM-OPTY (IERiGŻ/SGGW),
 - FARM (FARM Aquaculture Resource Management)
 - ...

Zazielenienie WPR

FARM-OPTY dynamika dochodu rolniczego

Typ	BASELINE (NO OPT)	BASELINE (OPT)	GREEN	NON_ GREEN (-30%)
MA/ E	85,8%	100,0%	96,2%	88,0%
REDNIE	89,8%	100,0%	96,8%	89,7%
DU E	94,1%	100,0%	96,7%	91,1%
RAZEM	88,8%	100,0%	96,5%	89,2%

E. Majewski, A. Was, S. Czekał [2012]

Zmiany technologii uprawy FSSIM-MP

Gospodarstwo ro linne FT1	Model bazowy	A - System bezorkowy	B-Mi dzy- plony	A&B	A&B+ 80" /ha
Wymywanie azotu (kg N-NO3/ha)	33 100	34 103	34 103	34 104	31 94
Bilans substancji organicznej (kg/rok)	-328 100	-314 96	-286 87	-296 90	-138 42
Nakłady energii (ekwiwalent ON t/ha)	0,27 100	0,27 101	0,27 102	0,27 102	0,26 99

E. Majewski, A. Was, H. Belhouchette, K. Louhichi, I.Mouratiadou [Ag-SAP 2009]

Modele częściowej równowagi

- kompleksowe podejście,
- wysoki stopień agregacji,
- liczne uproszczenia w odwzorowywaniu procesów,
- przykłady:
 - CAPRI (Common Agricultural Policy Regional Impact Analysis, Bonn University)
 - AGMEMOD (IPTS & partnerzy)
 - AGLINK (OECD)
 - ESIM (USDA Stanford, Gatynga)
 - FAPRI (Iowa & Missouri State Univ.)

Zazielenienie WPR

CAPRI poziom cen [EUR/t] i produkcji w Polsce

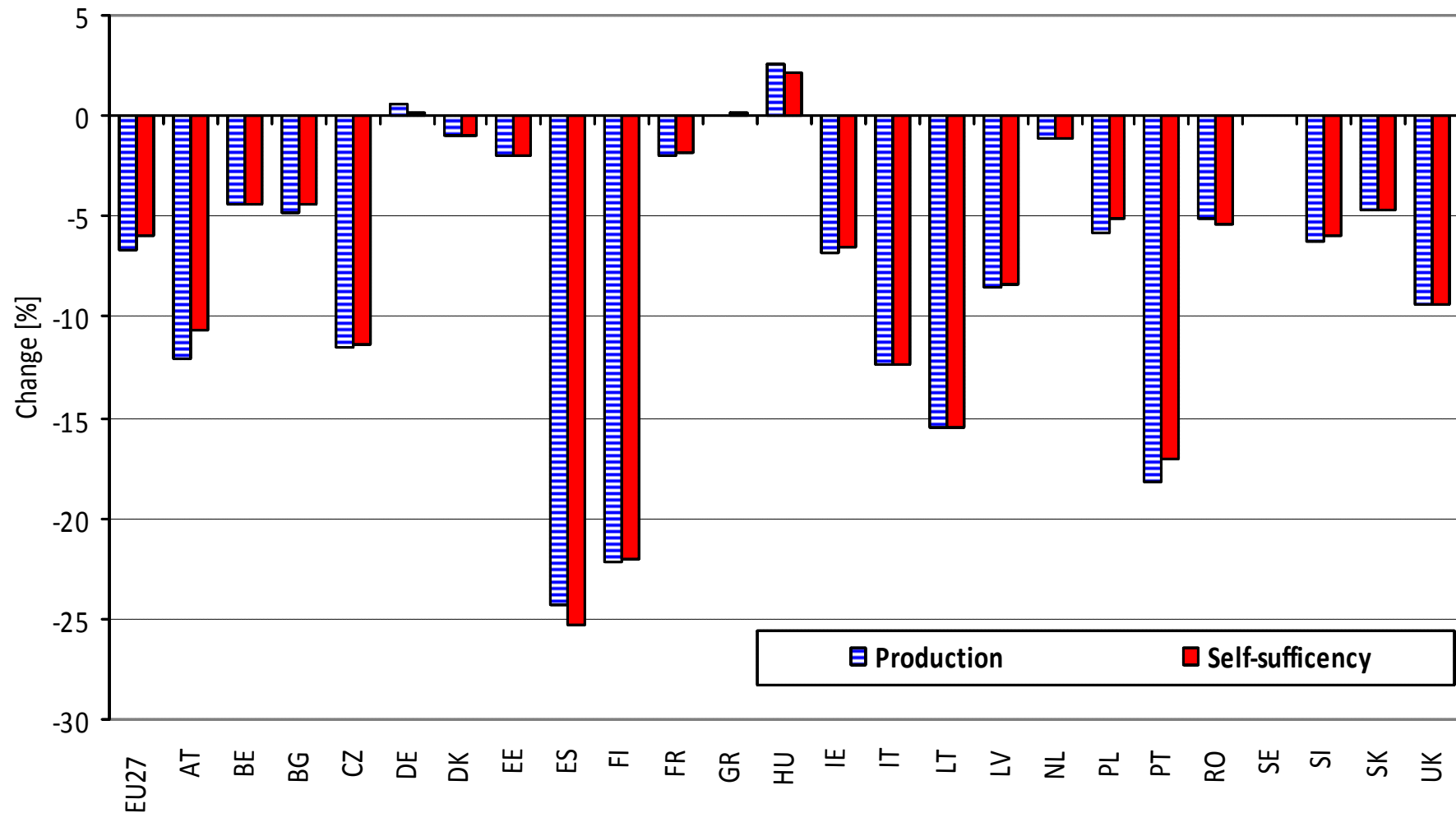

Produkty	Scenariusz z bazowy	Scenariusz „Green”	Ceny bazowy=100	Produkcja bazowy=100
Pszenica	118,8	121,6	102,4	97,4
yto & pszen yto	79,7	81,8	102,6	97,6
J czmie	111,9	114,6	102,4	97,8
Rzepak	284,8	290,3	101,9	99,1
Ziemniaki	65,3	65,5	100,3	98,7
Mleko	197	198	100,5	99,8
Wieprzowina	1134	1143	100,8	99,6

CAPRI-RD Training Session [2012]; Piran Slovenia

Dobrostan zwierząt – nowe normy

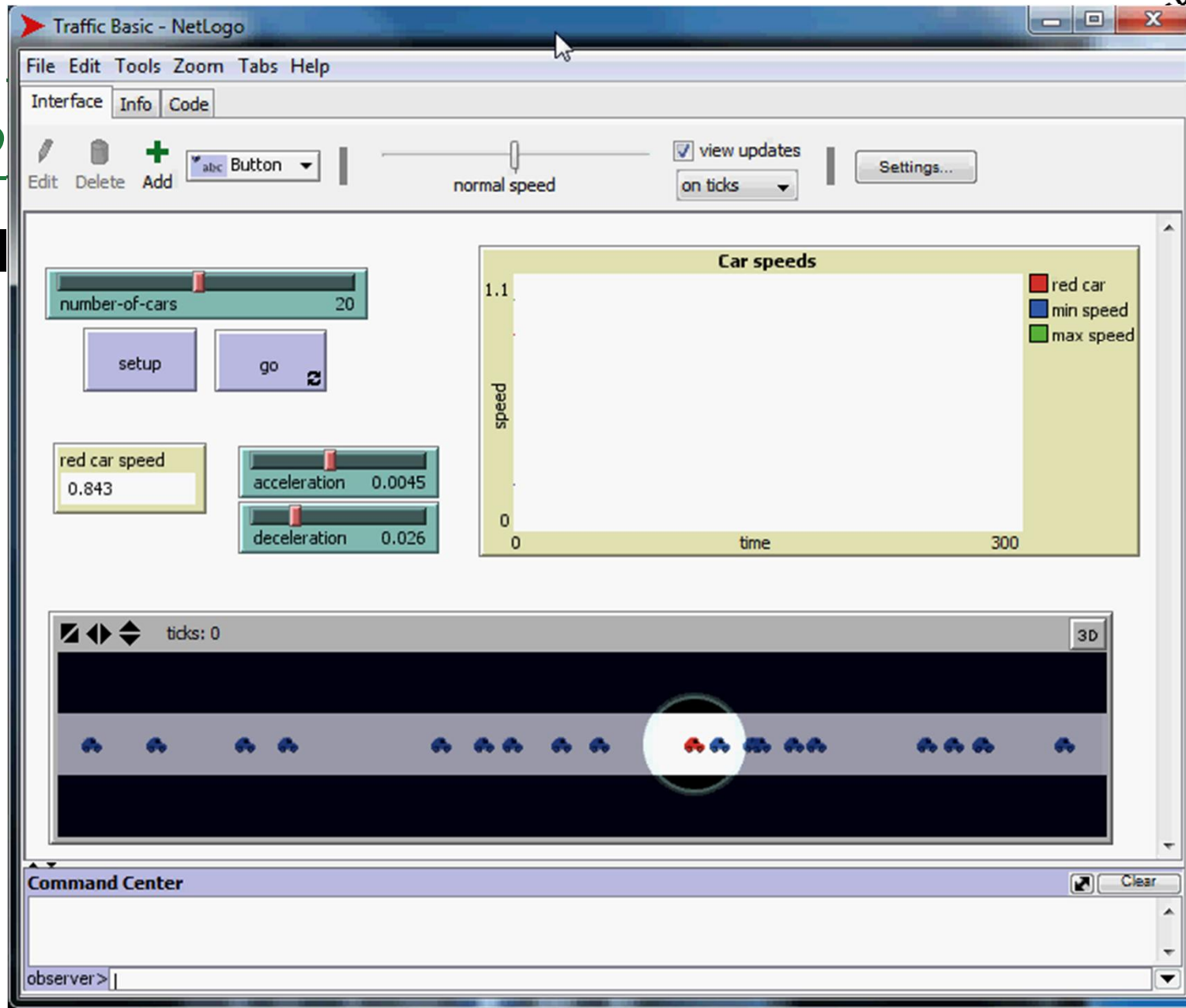
AGMEMOD – zmiany na rynku wieprzowiny

„Nowości”

- ❑ **Multi-Agents Models**
- ❑ **PMP Ę Positive mathematical programming**
- ❑ **CAPRI-RD**
- ❑ **Integrated assesment**

”

M

ni,

„Nowości”

PMP Ę Positive mathematical programming

$$Z = P'x + S'x - K - d'x - \frac{x'Qx}{2}$$

pod warunkiem, że: $Ax \leq B$; $x \geq 0$,

Z – Zysk,

x – wektor rozmiarów działalności,

P – wektor nadwyżek bezpośrednich dla poszczególnych działalności (uprawa w określonej rotacji na określonej jakości ziemi),

S – wektor dopłat,

K – koszty stałe,

d – wektor parametrów funkcji kosztu,

Q – symetryczna nieujemnie określona macierz funkcji kosztu (d i Q są ustalane w drodze kalibracji modelu),

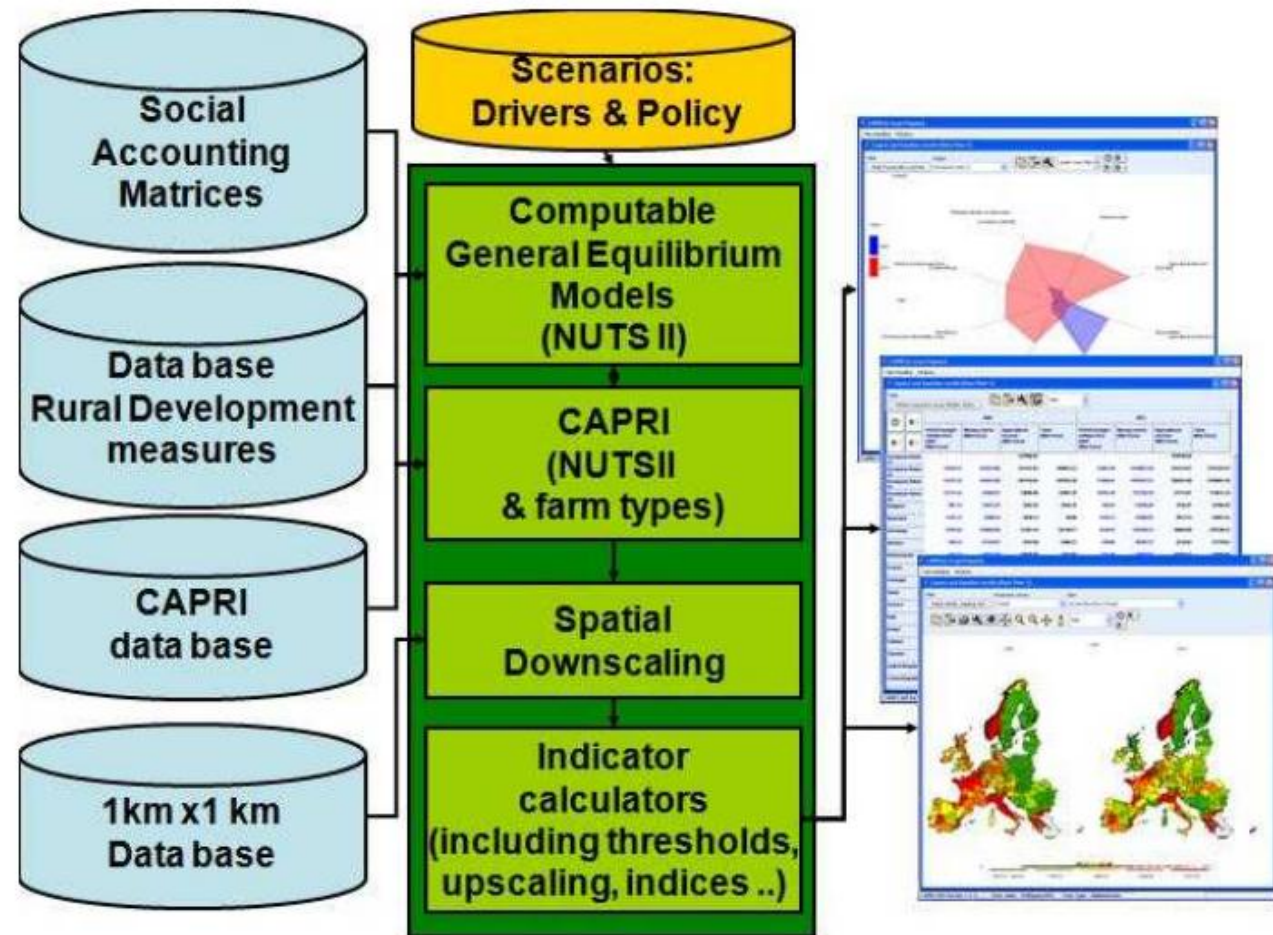
A – macierz współczynników technicznych,

B – wektor dostępnych zasobów,

„Nowości”

CAPRI-RD 2009-13

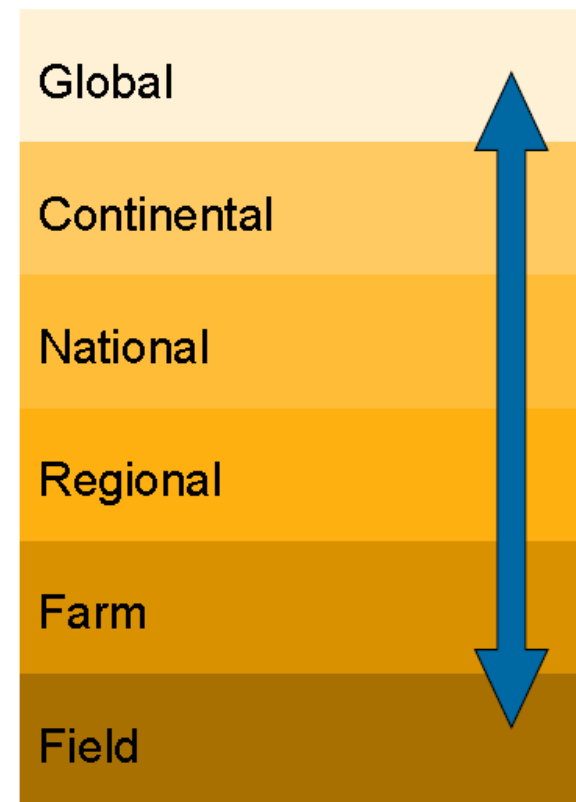
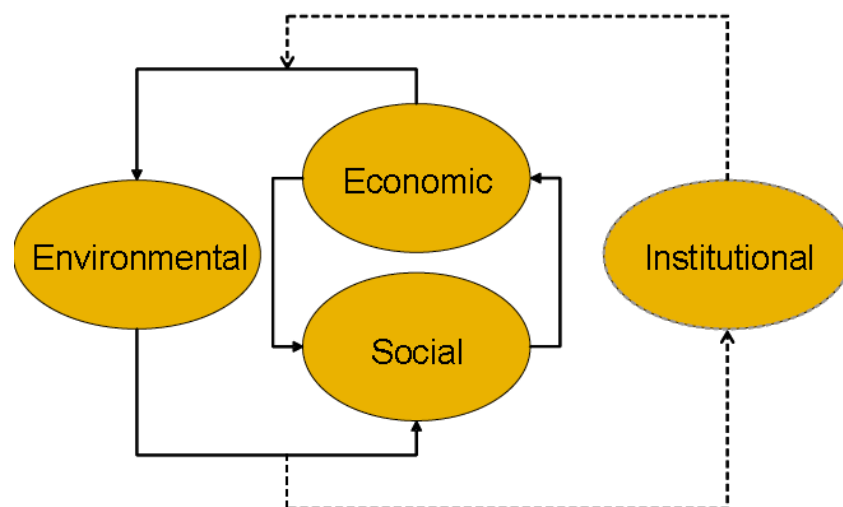

„Nowości”

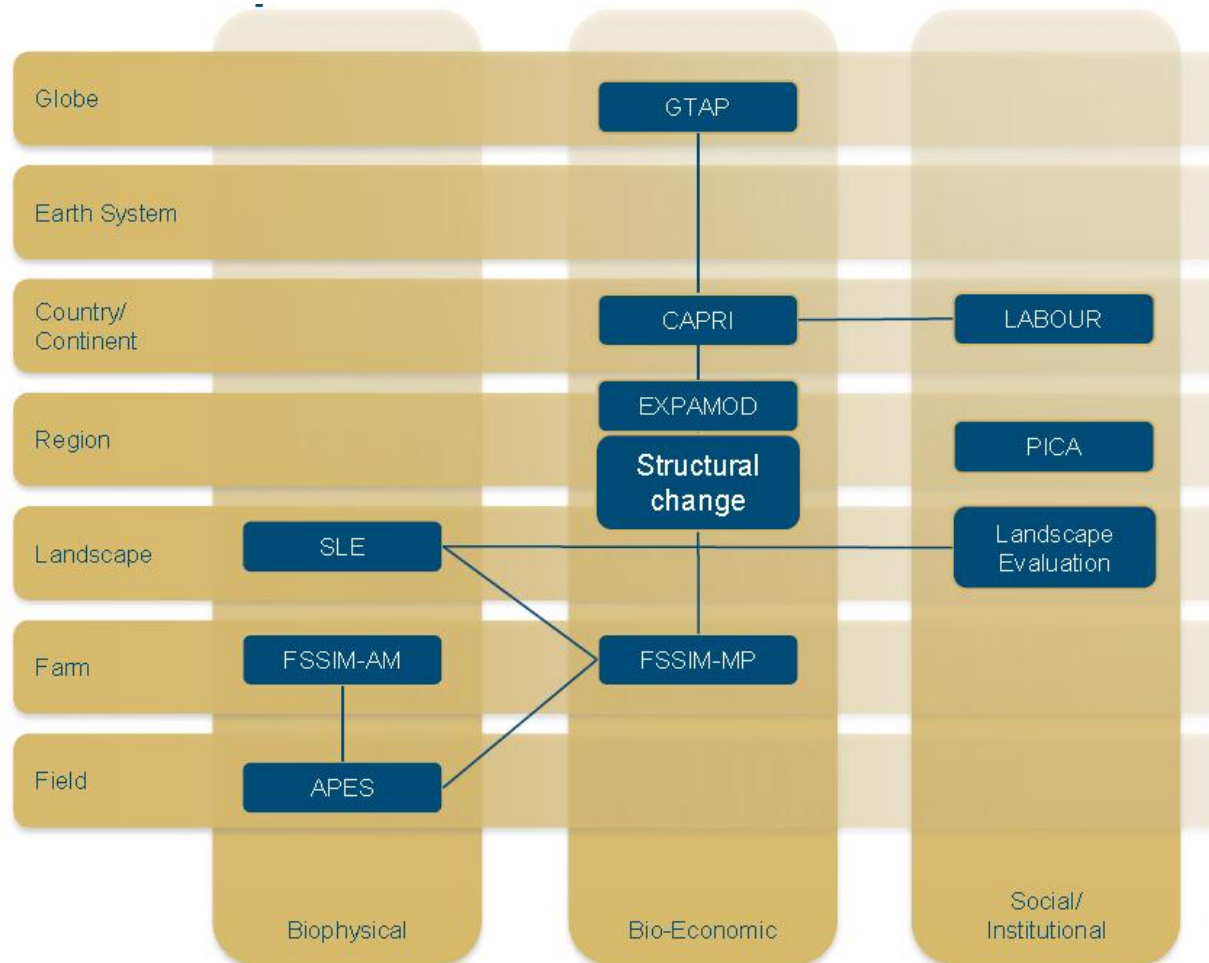

Integrated Assessment

Analiza wielu aspektów zjawisk w różnej skali

SEAMLESS (FP6/ stowarzyszenie)

Van Ittersum et al. – Agricultural Systems 2008

Ewert et al. – Environmental Science & Policy 2009

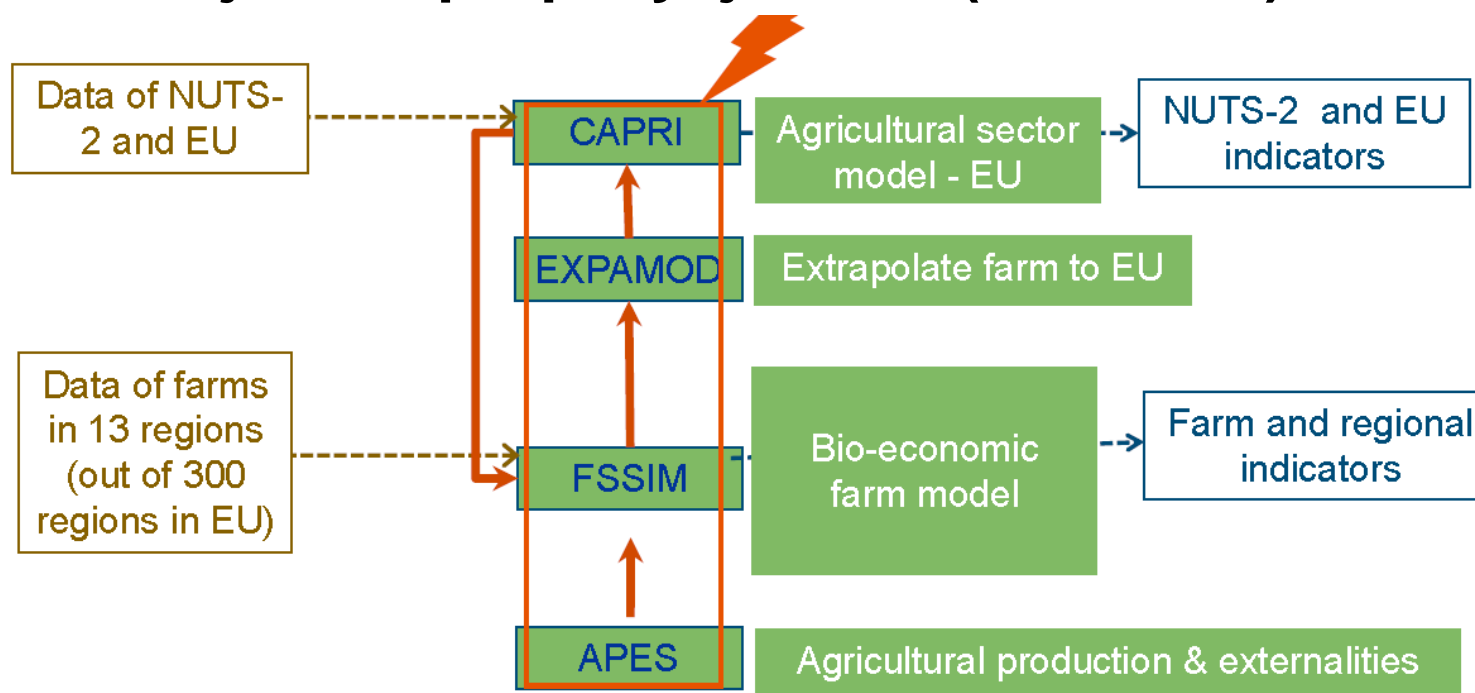

SEAMLESS

Przykład: Liberalizacja handlu

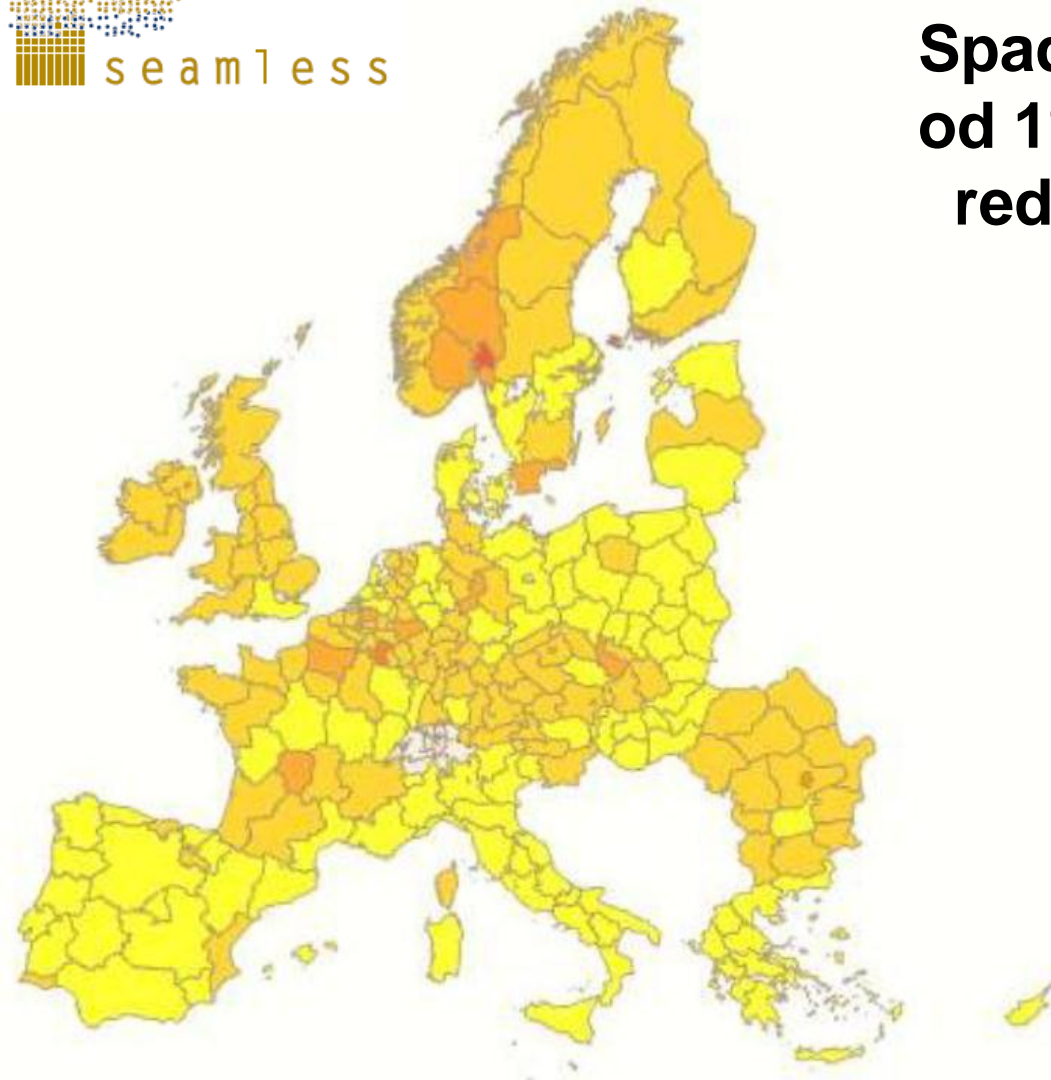
- ” Zniesienie subsydiów eksportowych
- ” Redukcja ceł- propozycja WTO (6.12 2008)

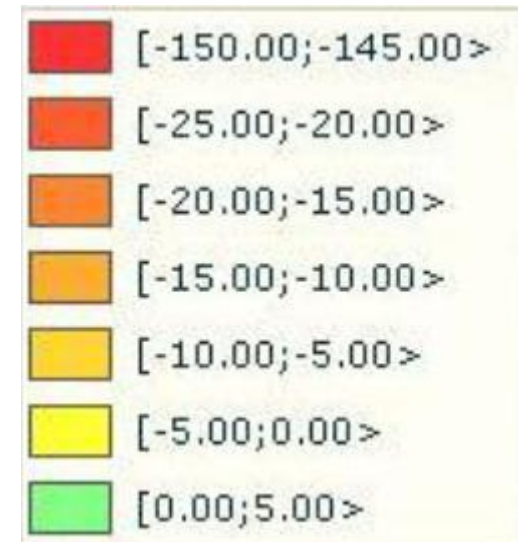
Zmiany dochodów gospodarstw – liberalizacja handlu

 seamless

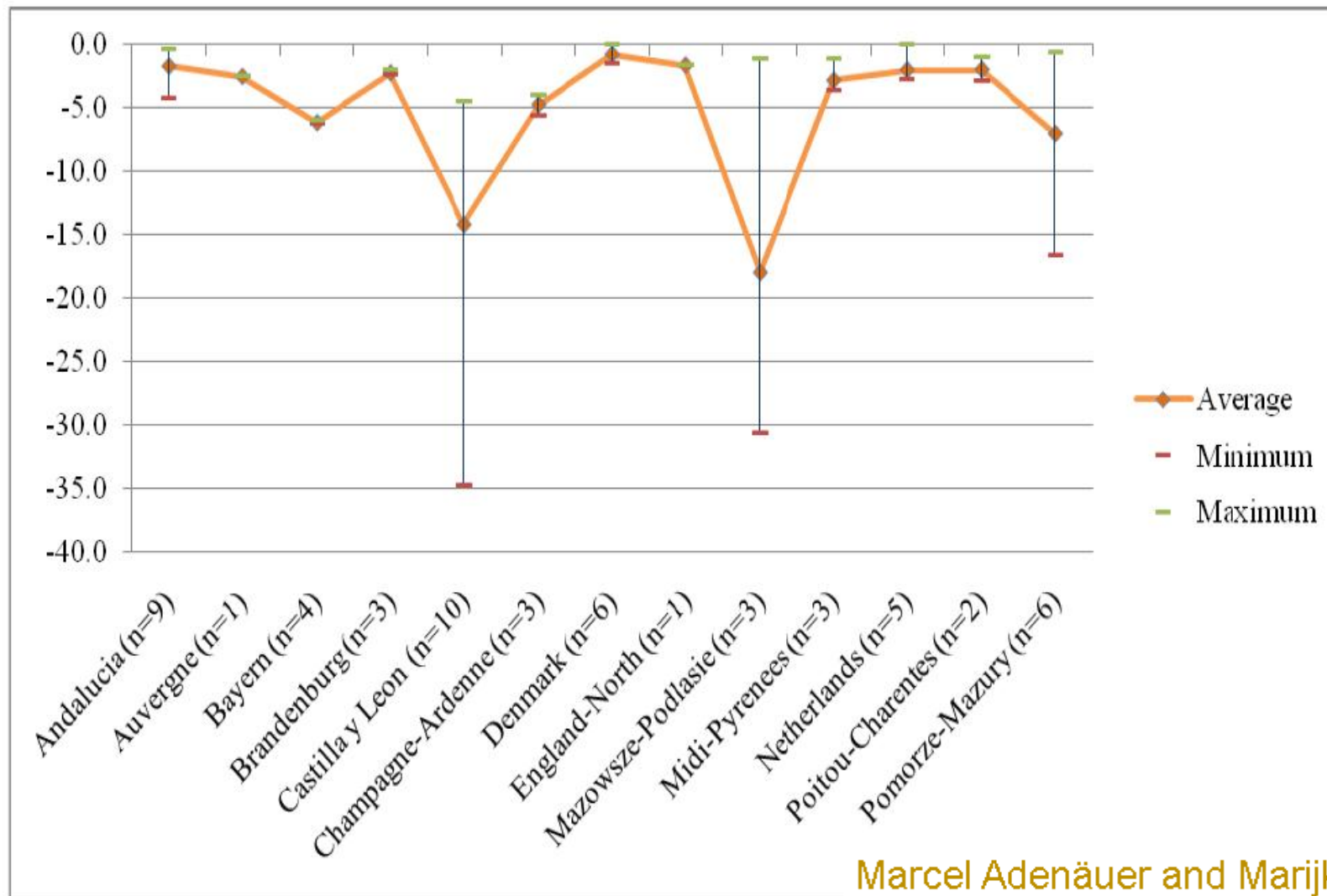

**Spadek dochodów rolników:
od 1% do 16%;
rednio 5%.**

Marcel Adenäuer and Marijke Kuiper

Zmiany dochodów gospodarstw – liberalizacja handlu

Marcel Adenäuer and Marijke Kuiper

Podsumowanie

- ❑ **Dostępna jest szeroka paleta metod i narzędzi umożliwiających modelowanie skutków zmian WPR,**
- ❑ **Przeszkodą w badaniach jest brak, bądź zła jakość danych,**
- ❑ **Obecnie dąży się do integracji narzędzi w celu analizy bardziej złożonych problemów,**
- ❑ **Ze względu na zakres analiz i stopień skomplikowania narzędzi projekty wymagają zaangażowania interdyscyplinarnych zespołów badawczych.**